

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 3-4/ 2004

Laura Ardelean

DRAGOSTEA DE PATRIE CA UN MECI DE FOTBAL

Întotdeauna la Campionatele Mondiale de Fotbal eram susținătoarea unor naționale Sud Americane. Doar erau urmașii incașilor, erau ruși din legenda lui Viracocha, Illapa și Pachacamac. Nu mi-am pus niciodată problema că simplu fapt de a „susține” o altă echipă decît cea a țării ar putea fi un act de trădare. Și cred că nici un microbist „de ocazie” nu și-a pus-o. În Manualul de Educație Civică (Marcela Peneș & Vasile Molan, Editura Aramis, 1998) însă, după lecția despre patriotism, după fragmente emoționante despre cum face ideea de patrie să îți tresalte adrenalina, mai exact la pagina 53 a respectivului manual, copilașii sînt puși să facă dovada de buni cetățeni și să răspundă la întrebarea „Spuneți cu cine sînteți solidari în diferite întreceri sportive internaționale. De ce?” Solidaritatea, susținerea obligatorie a echipei naționale nu este însă o temă nouă. Ea apare cu obstinație atunci cînd se discută – pentru a cîta oară – problema loialității minorităților naționale. „În multe situații, românii se simt îndreptățiți să pună la îndoială loialitatea maghiarilor față de statul român. Situația cea mai trivială este cea a unui meci de fotbal între echipele naționale ale României și Ungariei: loialitatea este testată prin admiterea suportului pentru echipa României. Dar cum trebuie reacționat atunci cînd maghiarul admite sau afirmă că ține cu echipa Ungariei? Cu atît mai mult cu cît în cadrul întregii scenografii presupuse de jucarea unui meci de fotbal sînt vehiculate simbolurile cele mai puternice ale celor două state și națiuni: sînt intonate imnurile naționale ale celor două țări, sînt circulate cele două steaguri naționale. În plus, reprezentanții celor două state (țări, națiuni) se află într-o situație de competiție legiferată de însăși natura jocului.” (Irina Culic, *Cîștigătorii. Elita politică și democratizare în România 1989-2000*, Editura Limes Cluj, pag 91-92). Dincolo de faptul că preferințele să zicem fotbalistice țin de privatitate și nu de expresia patriotismului sau asumarea unei apartenențe naționale, cred că merită să continuăm incursiunea în manualul după care tînăra generație se formează ca cetățean. Ne sare în ajutor dicționarul de la pagina 64. Aici aflăm că naționalitatea este „apartenența la o anumită națiune, cetățenie”. Care va să zică, dacă colega mea Judit își asumă naționalitatea de maghiar atunci automat cetățenia ei se schimbă. De aici începe o incursiune dificilă și labirintică în definirea naționalității, a

națiunii politice, a națiunii culturale. După 1989 la desenarea noilor pașapoarte la cererea minorității germane s-a stabilit că în dreptul rubricii naționalitate, pentru etnicii germani se va trece „cetățean român”. Apare deci o nouă naționalitate, așa mai caprovarzistă de cetățean român. Depășirea definițiilor de secol XIX ține întrucîtva și de scuturarea naționalismului din noțiunea de patriotism. Pe de altă parte, și definirea patriotismului a cunoscut transformări spectaculoase de-a lungul timpului de la *respublica* filosofilor greci la naționalismele secolului trecut. Și cum dezirabilitatea socială în ceea ce privește patriotismul nu este încă general acceptată, cel mai bine ar fi sa nu vorbim despre patriotism.

La o universitate transilvană, li s-a propus unor studenți o dezbatere pe tema patriotismului. Deși diverse, ideile exprimate de tinerii intelectuali în formare se puteau înscrie în două mari curente: patriotismul desuet și – în condițiile exacerbării sentimentelor antinaționale – patriotismul necesar. În general, pentru a contracara acuzația de naționalism servit sub numele de patriotostism adepții patriotismului necesar vorbesc despre legătura puternică între dragostea de țară și construcția democratică. Patriotismul american, exemplul cel mai uzitat (să ne amintim doar de referirile la Deer Hunter), nu poate fi nici imitat nici importat în state și regiuni istorice și nici nu este un succes story. În 1996, în Alabama Georgia lua ființă un muzeu național al patriotismului care definea patriotismul ca dragostea față de țara ta, de a o susține, servi și apăra, de a fi inspirat de ea, de a o schimba în mai bine și de a îți păsa profund de cetățenii săi. La români, inevitabil ideea de patriotism este legată aprioric de istoria națională mitizată. De aceea, un bun exercițiu de imaginație ar fi ridicarea unui muzeu național al patriotismului, de exemplu la Târgu-Jiu. Cine s-ar regăsi în el și mai ales care istorie? Prelucrarea critică a trecutului, care cîștigă teren și la noi, ar goli muzeul de eroii contrafăcuți sau exagerați. Nu mă îndoiesc că creativitatea proverbială (sîntem doar o țară de poeți) ar reuși să umple aceste nișe de vreme ce filmarea în România a nominalizatului la Oscar Could Mountaine este raportată ca realizare a Guvernului Năstase.

Pînă la urmă, noroc că nu sînt în clasa a IV-a și în toată această ciorbă de concepte și identități am ales să fiu ardeleancă. Și la viitorul Campionat Mondial de Fotbal am să țin cu Chile. Dacă se califică.

CALENDAR * N A P T Á R

29 februarie – 3 martie – *Comunitatea maghiară din Transilvania.* Sesiunea a doua a Academiei Interculturale Transsylvania la Cluj și Odorheiu Secuiesc.

3 martie – *Conferința de presă a LPE.* Teme abordate: Poziția LPE față de decizia BOR privind interzicerea participării preoților în viața politică; Cazuri flagrante de încălcare a drepturilor omului; Poziția LPE în cazuri de limitare a liberei circulații a unor ziariști; Poziția LPE în privința continuării cultului unor personalități istorice și culturale condamnate pentru crime împotriva umanității; Proiectul de modificare a legislației electorale; Necesitatea organizării dezbaterilor publice privind proiectele de dezvoltare ale municipiului Târgu-Mureș.

5 martie – *Comemorarea deportării aristocrației din Ardeal,* organizat de Fundația Castellum. Din partea LPE a participat Szokoly Elek.

6 martie – *Sisteme electorale,* curs al Colegiului Democrației. Lector: Lucian Săcălean.

13 martie – *Elemente de cultură și istorie ale comunității române din Transilvania,* curs în cadrul Colegiului Democrației. Lector: Alexandru Cistelean.

18 martie – *Conferință de presă extraordinară:* Poziția Ligii Pro Europa referitoare la dezbaterile publice de mediu din data de 16 martie 2004, privind Studiul de impact asupra mediului a proiectului drumului de legătură între Cartierul Tudor Vladimirescu și Spitalul Nou; • *Emisiune dedicată toleranței* la Radio Tg-Mureș. Invitat: Szokoly Elek.

19-25 martie – *Săptămâna Toleranței* (vezi pg. 5)

27 martie – *Emisiune dedicată conviețuirii interculturale* la Radio Târgu-Mureș. Invitat: Szokoly Elek.

30 martie – *Instituția Prefecturii,* curs ținut la Colegiul Democrației de subprefect Burckhardt Árpád.

1-2 aprilie – *Conferință internațională dedicată autonomiei* la Sovata. Din partea LPE a participat Smaranda Enache, Mircea Suhăreanu și Szokoly Elek.

2 aprilie – *Libertatea presei,* seminar organizat de Asociația Ziariștilor Maghiari din România la Brașov. Din partea LPE a participat Haller István cu tema Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniul libertății de exprimare și dreptul la informare.

7 aprilie – *Conferință de presă a LPE.* Teme abordate: Poziția LPE față de limitarea libertății de exprimare a presei; Prevederi discriminatorii din Legea nr. 67 pentru alegerea autorităților administrației publice locale; Cazuri de încălcare a drepturilor omului, aflate în atenția Biroului de drepturile omului al LPE; Participarea LPE la monitorizarea alegerilor locale din iunie 2004.

15 aprilie – *Cum să ne câștigăm drepturile?* Prezentare susținută de Haller István la invitația Parohiei Bisericii Reformate din Cetate.

16 aprilie – *Dreptul la informare și libertatea de exprimare,* seminar organizat de Filiala Satu Mare a Ligii Pro Europa; • *Întâlnire de lucru* privind monitorizarea alegerilor locale din iunie 2004 organizat de Asociația Pro Democrația la Brașov. Din partea LPE a participat Kacsó Judit-Andrea.

18-22 aprilie – *Stagiu de studiu la București.* Studenții Colegiului Democrației au vizitat Guvernul, Parlamentul României, Biroul de Informare și Documentare al Consiliului Europei, Ambasada Ungariei la București.

19 aprilie – *Drepturile minorităților,* prezentare susținută de Haller István la invitația Asociației Prietenii Bibliotecii din Zalău.

24 aprilie – *Simpozion* dedicat comemorării deportării evreilor din Târgu-Mureș. Din partea LPE a participat Szokoly Elek.

28 aprilie-3 mai – *Comunitatea românească din Transilvania.* Sesiunea a treia a Academiei Interculturale Transsylvania la Blaj și Târgu-Mureș.

februar 29 – március 3 – *Az erdélyi magyar közösség.* A Transsylvania Interculturális Akadémia második ülészaka Kolozsvárott és Székelyudvarhelyen.

március 3 – *A PEL sajtóértekezlete.* Bemutatott témák: A PEL állásfoglalása a Román Ortodox Egyház azon döntésével kapcsolatban, mely megtiltja papjai számára, hogy részt vegyenek a politikai életben; Súlyos emberjogsértések; A PEL állásfoglalása egyes újságírók mozgásszabadságának korlátozásáról; A PEL állásfoglalása az emberiség ellen elkövetett bűncselekményekért elítélt történelmi és kulturális személyiségek kultusza kapcsán; A választási törvény módosításának tervezete; Marosvásárhely fejlesztési terveinek közzétételének szükségessége.

március 5 – *Megemlékezés* az erdélyi arisztokrácia deportálásáról, a Castellum Alapítvány szervezésében. A PEL részéről Szokoly Elek vett részt.

március 6 – *Választási rendszerek* a Demokrácia Kollégiuma keretében.

március 13 – *Az erdélyi román közösség kultúrájának és történelmének elemei,* Alexandru Cistelean előadása a Demokrácia Kollégiuma keretében.

március 18 – *A PEL rendkívüli sajtóértekezlete:* A PEL állásfoglalása a 2004 március 16-án megrendezett, a Tudor Vladimirescu negyed az Új Kórházzal összekötő út hatástanulmányának környezeti közvitájáról; • *A toleranciának szentelt műsor* a Marosvásárhelyi Rádióban. Meghívott: Szokoly Elek.

március 19-25 – *A Tolerancia Hete* (lásd az 5. o.)

március 27 – *Az interkulturális együttélésnek szentelt műsor* a Marosvásárhelyi Rádióban. Meghívott: Szokoly Elek.

március 30 – *A Főispáni Hivatal,* Burckhardt Árpád alprefektus előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

április 1-2 – *Az autonómiának szentelt nemzetközi konferencia* Szovátán. A PEL részéről Smaranda Enache, Mircea Suhăreanu és Szokoly Elek vettek részt.

április 2 – *Sajtószabadság,* a MÚRE által Brassóban szervezett szeminárium. A PEL részéről Haller István vett részt. Az Európai Emberjogi Bíróság joggyakorlata a véleménynyilvánítás és információhoz való jog területén című előadásával.

április 7 – *A PEL sajtóértekezlete.* Érintett témák: A PEL állásfoglalása a sajtószabadság korlátozását illetően; Diszkriminatív előírások a 67/2004-es, a helyhatósági választásokról szóló törvényben; A PEL Emberjogi Irodája figyelmében lévő emberjogsértések; A PEL résztvétele a 2004 júniusi helyhatósági választások megfigyelésében.

április 15 – *Hogyan nyerjük el jogainkat?*, Haller István előadása a Vártemplomi Református Egyházközség meghívására.

április 16 – *Az információhoz és a szabad véleménynyilvánításhoz való jog,* a PEL Szatmárnémeti Fiókjának szemináriuma; • *Munkatalálkozó* a 2004 júniusi helyhatósági választások megfigyeléséről a Pro Democrația Egyesület szervezésében, Brassóban. A PEL részéről Kacsó Judit-Andrea vett részt.

április 18-22 – *Bukaresti tanulmányút.* A Demokrácia Kollégiuma diákjai látogatást tettek a Kormányánál, Románia Parlamentjénél, az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Irodájánál, Magyarország bukaresti Nagykövetségénél.

április 19 – *Kisebbségi jogok,* Haller István előadása a zilahi Könyvtár Barátai Egyesület meghívására.

április 24 – *A marosvásárhelyi zsidók deportálása emlékének szentelt szimpózium.* A PEL részéről Szokoly Elek vett részt.

április 28-május 3 – *Az erdélyi román közösség.* A Transsylvania Interculturális Akadémia harmadik ülészaka Balázsfalván és Marosvásárhelyen.

Rușinea cosmică a umanității

La 24 aprilie a avut loc un simpozion cu tema „*Holocaustul pe teritoriul actual al României*”, cu ocazia comemorării a 60 de ani de la deportarea evreilor din Târgu-Mureș în lagărele naziste, organizat de Primăria Târgu-Mureș în colaborare cu Comunitatea Evreilor din Târgu-Mureș. Textul de mai jos reprezintă discursul rostit cu această ocazie de reprezentantul Ligii Pro Europa la acest simpozion.

„Aproape întreaga lume aduce azi acuzații (...). Vina noastră este dezbătută cu indignare, oroare, ură, dispreț. Se vorbește despre oportunitatea pedepsei, a persecuțiilor. (...) Sînt oameni care, odată cu propria lor vină individuală, admit că există o vină colectivă, dar și mulți care, acuzîndu-i pe alții, se consideră pe ei înșiși nevinovați.

Firește, nu ne-ar fi greu să ne sustragem acestei discuții. Trăim în mizerie, majoritatea populației noastre trece prin suferințe atît de mari, atît de directe, încît pare să fi devenit insensibilă la asemenea dezbateri. Interesul oamenilor se îndreaptă spre ceea ce le-ar putea atenua lipsurile, spre modul cum ar putea să-și găsească un loc de muncă, să-și procure pîine, locuință, căldură. Orizontul lor s-a îngustat: nimeni nu vrea să mai audă de vinovăție, de trecut și nimeni nu se simte vizat de către istoria universală. Oamenii vor pur și simplu să nu mai sufere, să scape de mizerie, să trăiască, nu să reflecteze. (...)

Mai important pentru noi este faptul că în actuala stare de suferință și de dependență, ne putem dobîndi demnitatea numai prin accesarea la adevăr față de noi înșine. Problema culpei nu este atît o problemă pe care ne-o pun alții, cît o problemă pe care trebuie să ne-o punem noi înșine. Modul în care, în forul nostru interior, îi formulăm răspunsul, constituie temeiul de azi al propriei noastre conștiințe de sine.”

Mi-am permis acest citat, ușor adaptat locului și momentului, actual pînă la confuzie, pentru că răspunde, cred, în modul cel mai adecvat dilemelor conștiinței noastre rătăcite în desișul moral al tranziției. Aceste cuvînte au fost scrise în 1945-46 de Karl Jaspers, una dintre dintre conștiințele cele mai sfișietoare ale poporului german, la scurt timp după încheierea Holocaustului. El este acel filozof care, chiar în zilele procesului de la Nürenberg, îndrăznește să foreze în adîncul *conștiinței culpei* poporului său: a culpei criminale, a culpei politice, a culpei morale și a culpei metafizice. Dacă culpa criminală și cea politică ne interesează mai puțin acum aici, ele fiind relativ lesne de probat și de sancționat de o instanță legitimă și de o putere învingătoare, culpa morală și

cea metafizică persistă însă, iată, peste timp, ele influențînd în mod decisiv viața noastră ulterioară, creînd uneori efecte perverse.

Deși la acest simpozion, luîndu-ne după titlu: „*Holocaustul pe teritoriul actual al României*”, organizatorii și-au propus, se pare, să elimine din capul locului orice referire la Holocaustul „romănesc” – adică la masacrele săvîrșit de autoritățile române, cu aportul nemijlocit al glorioasei noastre armate, în afara „teritoriului actual” al României –, mă bucură faptul că, s-a dovedit pînă la urmă a fi fost doar o eroare de formulare a temei, prestigioșii analiști prezenți neomițînd să abordeze cu curaj și obiectivitate delicatul subiect al Holocaustului românesc, în consonanță sau nu cu intenția inițială a organizatorilor.

În felul acesta onorații vorbitori au reușit să ignore o mai veche sugestie a aceluiași Răzvan Teodorescu care este și autorul faimosului adaos etnicist de pe monumentul Holocaustului din Tg.Mureș – după cunoștințele noastre, unic „pe teritoriul actual al României” –, conform căreia n-ar fi existat Holocaust în România. Pe linia acestei logici originale a ministrului culturii și cultelor, în analiza crimelor nazismului german ar fi trebuit să ignorăm Auschwitzul, Majdanekul, Birkenaul etc. pentru că respectivele

uzine ale morții nu se aflau pe „teritoriul actual” al Germaniei. Mă bucură deci că avem de-a face doar cu o banală eroare de formulare, pentru că nu poți forma o imagine cît de cît coerentă despre un fenomen atît de amplu și global ca antisemitismul și Holocaustul izolîndu-l în erubeta culpabilității unice fie a germanilor la modul general, fie a ungarilor – subiectul predilect al majorității comemorărilor din această zonă a Europei Centrale –, fie a altor națiuni, ignorînd proporția apocaliptică a fenomenului și proporția universală a culpei noastre morale comune.

Maturitatea unei comunități se caracterizează și prin capacitatea sa de a-și privi în ochi propria istorie. Noi considerăm că, adevărații cetățeni ai urbei noastre au avut capacitatea să treacă acest examen de maturitate în momentul în care și-au

plecat capul în fața acestui monument al durerii, în ciuda prezenței unei inscripții pătinoasă învinovătoare ale aceleiași vinovății colective de care au suferit victimele Holocaustului.

La un simpozion ca acesta, al cărui scop nu putea fi decât căutarea și rostirea adevărului, am putea încerca o analiză obiectivă a fenomenului și prin metoda comparativă: compararea proporției dezastrului nazist în diferite țări ale Europei, comparația gradelor de suferință – imposibilă de altfel – a victimelor, o analiză comparativă a datelor statistice: număr deportați, număr discriminați, număr uciși etc. Dar ce ne pot spune despre suferința unui singur om, despre fiecare suferință individuală niște date statistice, înlănțuite adesea într-o competiție a cifrelor mari, vînturate adesea cu subînțeles ostentativ? Iată unul dintre efectele perverse ale acestei istorii.

Faptul că nazismul hitlerist, prin colaborarea – docilă, entuziastă sau timidă, dar colaborare – a unor mase de oameni de toate naționalitățile, a ucis 6 milioane de evrei, faptul că regimul lui Antonescu – acela adulat pentru patriotismul său de „bun român”, numele căruia, spre rușinea noastră, este purtată oficial și astăzi de cel mai frumos bulevard al urbei noastre – a ucis cu propria mînă, din proprie inițiativă și nesilit de nimeni încă în 1941-42 cca. 200 de mii de evrei români în pogroame, trenuri ale morții, lagărele din Transnistria etc., faptul că regimul Horthy și Szálasi, fie și în urma ocupației germane din martie 44, au trimis la moarte peste 400 de mii de evrei maghiari în lagărele germane ale morții, cu o eficiență organizatorică demnă de o cauză mai bună, din care cca. 130 de mii din Ardealul de Nord, ar putea fi interpretat doar ca o aritmetică perversă care nu poate reflecta proporția adevăratei tragedii.

Este rușinos însă, că această competiție a culpabilizării/deculpabilizării naționale a putut deveni totuși un instrument al competiției politice actuale, tragedia unei comunități fiind degradată astfel la nivel de motiv de răfuială interetnică. Pe de o parte, unii reprezentanți ai comunității și presei maghiare se simt ultragiați de menționarea unor crime care nu le aparțin, lăsînd astfel impresia că se solidarizează mai mult cu călăii decât cu victimele, iar pe de altă parte, unii reprezentanți ai românilor, cunoscuți pentru intoleranța lor endemică și devotamentul orb față de cultul lui Ion Antonescu, se erijează în compasionați proevrei, o mască ce le cade de îndată ce oricine cutează să deschidă subiectul fascismului românesc.

Ne îndurerează să constatăm că această tristă comemorare, în loc să devină un simbol al capacității comunității noastre de reconciliere și toleranță, clădită pe adevăr și dreptate, este, iată, un nou prilej de confruntări interetnice. În acest sens există, fără îndoială, și o responsabilitate a liderilor comunităților evreiești pe care ar fi datori să și-o asume.

Adevărata tragedie, constă în pervertirea relațiilor interumane de către o ideologie a urii, este culpa morală pe care sîntem datori s-o împărtășim cu toții, fie că am avut vreo legătură cu Holocaustul, fie că nu. Pentru că semeni de-

ai noștri, atît români, cît și maghiari, au avut astfel de regimuri, au folosit mecanismele statului pentru a-și trimite proprii cetățeni de religie mozaică spre lagărele de exterminare. Atît maghiarii cît și românii, au avut bestiile lor, care au aplaudat din ferestre deportarea evreilor și s-au mutat cu voluptate în gospodăriile lor. Atît românii, cît și maghiarii, și toate neamurile, au avut lașii lor, care au tăcut atunci cînd ar fi trebuit să urle. Este marea noastră rușine universală. Recunoașterea acesteia este în același timp singura cale către iertarea catartică, împăcare cu propria conștiință – mîntuire, dacă vreți. Nu vinovăție colectivă, ci responsabilitate colectivă, în măsura în care suma responsabilităților individuale se poate ridica la înălțimea unei responsabilități colective asumate.

Holocaustul săvîrșit deopotrivă, într-o măsură sau alta, de mai toate națiile continentului este o rușine a umanității. Și din această rușine trebuie să ne împărtășim cu toții. Inclusiv cei care afișează trufia unicității în nevinovăție.

Revenind la mult disputatul măr al discordiei – tăblița adăugată la monumentul Holocaustului –, cei care au inițiat, și cei care au acceptat etnicizarea culpei și etnicizarea monumentului durerii păcătuiesc nu atît prin faptul că nominalizează naționalitatea vinovaților – ceea ce corespunde adevărului istoric –, cît prin faptul că, prin această nominalizare restrîng domeniul culpei universale, morale și metafizice, exclusiv la naționalitatea nominalizată, creînd iluzia nevinovăției celorlalți. Atitudinea naționaliștilor este explicabilă. Negaționismul lor deflector – după formularea lui Michael Shafir – este un mijloc de „externalizare a vinovăției”. Faptul că, pentru liderii Comunității Evreiești, naționalitatea criminalilor a fost mai importantă – chiar și sub forma aceea „îmblînzită”, de compromis, la care s-a ajuns – reflectă pe de o parte că nu au înțeles adevărata dimensiune morală a fenomenului Holocaustului, „culpa metafizică” – după formularea lui Karl Jaspers –, pe de altă parte s-au lăsat instrumentați într-o dispută etno-politică dubioasă, conform căreia există criminali buni, aceștia fiind criminalii noștri, și criminali răi, adică criminalii celorlalți.

Trebuie să vă asigur însă de pe acum, că indiferent ce se va întîmpla în viitor, indiferent care va fi politica comunităților evreiești din Tg. Mureș sau din România, chiar dacă – îmi cer scuze pentru figura de stil oratorică în exces – întreaga comunitate se va înscrie în PRM și va cînta împreună cu Vadim Tudor (ca și dl Eyal Arad) „Noi suntem români”, Liga Pro Europa, care de-a lungul anilor a fost poate singura organizație care a fost mereu alături de durerile evreiești, pronunțîndu-se împotriva recrudescenței antisemitismului, a inițiat comemorarea Kristallnachtului, a protestat împotriva pîngăririi cimitirelor evreiești, a protestat împotriva cultului mareșalului Antonescu sau al lui Wass Albert și a apărut cu fermitate drepturile comunității evreiești, vom comemora cu pioșenie memoria victimelor nevinovate ale Holocaustului, și vom purta în suflet rușinea cosmică pentru faptul că umanitatea așa-zisă civilizată a fost capabilă de o asemenea monstruozitate.

Toleranță?

Revoluția franceză aduce odată cu triada valorică *libertate, egalitate și fraternitate* și ideea – forță a toleranței: acceptarea celuilalt așa cum este pentru că și el este liber și egal și pentru că am o obligație de solidaritate față de el. Toleranța nu are însă o valoare absolută, atitudinea tolerantă poate fi imaginată ca un interval închis care pleacă de la idealul kantian de etică (toleranță nelimitată) și se sfârșește cu extremismul. Polaritatea tolerantă – intoleranță are în viziunea lui Dumitru Sandu șase stagii: intoleranță de tip extremist (*sau crezi ca mine sau dispari*), intoleranță de izolare (*nu sîntem de acord și trebuie să trăim în lumi diferite*), zona de incertitudine între tolerantă și intoleranță (*ignoranță asupra consecințelor dezaprobată*), tolerantă prin indiferență (*nu mă interesează ceea ce crezi sau faci deși știu că suntem diferiți*), tolerantă relativistă (*nu sînt de acord cu tine dar putem avea fiecare credința noastră*) și tolerantă generoasă (*te ajut deși nu sînt de acord cu tine*).

Cercetătorii au încercat de-a lungul timpului să stabilească relații cauzale între toleranța /intoleranța socială și distincția dintre state (țări catolice sau protestante sau fost-comuniste) între nivel de trai și atitudini discriminatorii. Toleranța maximă, sub aspect comportamental și atitudinal este înregistrată în țările preponderent protestante iar cea minimă în cele fost-comuniste. Această concluzie nu este însă una axiomatică: „*țările fost comuniste apar în trei grupări distincte: țările baltice: Ungaria-Polonia-România; Republica Cehă-Slovacia – Bulgaria. Slovenia, singura din fostul stat iugoslav, se aseamănă ca profil mai mult cu țările baltice.*” Ceea ce pare însă sigur este că societățile dezvoltate economic, urbanizate și cu deficit demografic sînt mai tolerante iar mediile educate au mai puține tendințe discriminatorii sau faptul că bărbații vîrstnici reprezintă categoria de populație mai puțin tolerantă.

Dacă considerăm aceste concluzii ca fiind adevărate și simplificînd foarte mult, atunci asigurarea unui climat general de toleranță față de „ceilalți” se poate realiza în comunitatea noastră multiculturală prin dezvoltare economică, educație sau politici de promovare a tinerilor (și în special a tinerelor protestante) în poziții de decizie sau printr-o educație pentru toleranță sistematică și continuă.

Cum începînd cu celebra și încă neînțeleasă *creștere economică 0* a Guvernului Văcăroiu și pînă în 2004 nu se simt schimbări (sau cel puțin îmbunătățiri) importante ale nivelului real de trai, cum media de vîrstă a parlamentarilor este peste 50 de ani iar bordurile de conducere ale partidelor nu sunt nici ele mai tinere singura șansă viabilă rămîne cea a educației pentru toleranță. Din păcate, sistemul formal de învățămînt nu consideră aceasta o prioritate iar *reforma* manualelor și a curriculelor școlare este într-o continuă tranziție a tranziției. Stereotipiile de gen împînzesc manualele iar ortodoxismul a devenit *religie națională* în școală.

Societatea civilă, încearcă de 10 ani să suplinească această carență a sistemului educațional și să propună anual activități educaționale, grass-roots, culturale sau sportive prin care comunitățile să conștientizeze bogăția existenței celuilalt. Liga PRO EUROPA, consecventă acestui scop a organizat și în 2004 Săptămîna Toleranței și a Dialogului Intercultural. Ajunsă la ediția a X-a manifestarea și-a făcut propriul bilanț: aproximativ 12.500 de beneficiari direcți. Pare puțin raportat la posibilul grup țintă dar pare foarte mult raportat la resursele umane și financiare pe care Centrul Intercultural reușește să le atragă în acest scop. O altă lecție a celor zece ani de *toleranță* este legată de necesitatea exprimării intoleranței față de factorii de decizie ce manifestă o atitudine *tolerantă* față de activitățile

discriminatorii. Pînă la ediția a XI-a vom reflecta asupra paradoxului formulat de Karl Popper: „*Dacă sunt de o toleranță infinită, chiar și față de intoleranți, și dacă nu apăr societatea tolerantă de atacurile acestora, cei toleranți sfîrșesc prin a dispărea și odată cu ei piere și toleranța*”

Laura Ardelean

19 martie: Societatea civilă pentru îmbunătățirea situației romilor

• Au participat reprezentanți ai administrației publice: (Nicolae Turcata, consilierul Prefectului pe problemele romilor, Bodi Coloman, consilier pe problemele romilor la Primăria Târgu-Mureș, Reghina Fărcaș, AJOFM), Instituțiilor publice (Troznar Erysebet și Cozma Cocan, Liceul Pedagogic), organizațiilor de romi (Attila Demeter – Fundația Ioan Budai Deleanu, Petre Zelariu – Președinte Partida Romilor Mureș, Bologh Peter, PR, Eparh Cristian – Ceakra, 6 mediatore sociale rome), organizațiile neguvernamentale care au proiecte pentru romi (Curcubeu, PER, Salvati Copiii, Oasis, Fundația Laleaua, etc). Participanții au luat în discuție: situația educației pentru romi (obiectivele propuse în Strategie, implementarea strategiei) cu accent special pe problema clasei de institutori romi de la Liceul Pedagogic și a modalităților de soluționare a crizei. (angajarea părinților de către Primării, suportarea de către Partida Romilor a abonamentului de transport, etc) și situația socială a comunității de romi mureșeni.

20 martie: Concurs de orientare interculturală

La concurs au participat 122 de elevi la cele trei categorii de vîrstă (clasele I-IV, V-VIII și IX-XII). La categoria clasele I-IV, 90% dintre echipe au obținut punctaj maxim fiind nevoie de mai multe serii de întrebări de departajare. Participarea cea mai numeroasă s-a înregistrat la categoria clasele V-VIII.

21 martie: Cinemateca Săptămîni Toleranței: Pianistul

Sala Cinematografului Tineretului a fost plină (peste 300 de persoane). Filmul în regia lui Roman Polanski prezintă viața pianistului evreu din Varșovia Wladyslaw Szpilman, supraviețuitor al ghetoului din Varșovia, nevoit ulterior să se ascundă pînă la terminarea Războiului.

22 martie: Binefacerea și obstacolele conviețuirii

masă rotundă realizată în parteneriat cu Conferința Preoților Reformați. Au participat peste 50 de preoți reformați din județul Mureș care au discutat despre efectele benefice ale conviețuirii într-o societate multiculturală.

23 martie: Târgu-Mureșul 1900. Oraș al art Nouveaului

Conferință publică realizată cu participarea doamnei arhitect Mariana Celac

24 martie: Concert de muzică barocă CODECS

Susținut de formația CODECS. Programul a inclus muzică barocă slovacă, franceză, transilvană.

25 martie: Masă rotundă „Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare în context românesc • Necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial” au fost temele pe care reprezentanții uniunilor minorităților naționale și ai decidenților le-au luat în dezbateri la masa rotundă organizată de Centrul Intercultural al Ligii PRO EUROPA la București.

Poziția Ligii Pro Europa față de proiectele privind realizarea unui drum de legătură între cartierul Tudor Vladimirescu și Spitalul Nou

La data de 19 februarie 2004 Primăria Municipiului Târgu-Mureș anunță organizarea ședinței de dezbatere publică a rapoartelor la studiile de impact elaborate de Institutul de Cercetare și Amenajări Silvice Cluj, unitate atestată de Ministerul Apelor și Protecției Mediului.

Această dezbatere publică a avut loc la data de 16 martie 2004 în cursul căreia, în conformitate cu prevederile legale și anunțul Primăriei, trebuia prezentat și dezbătut raportul privind studiul de impact asupra mediului. În schimb, proiectantul (SC Almara Prodconstruct SRL București) a prezentat cele trei variante propuse de Primăria Municipiului Târgu-Mureș:

- drumul de ocolire care trece prin pădurea din Platoul Cornești, în spatele Grădinii Zoologice;
- tunelul ce trece prin deal, sub Platoul Cornești;
- drumul de ocolire care folosește parțial străzi deja existente între str. Cutezanței și str. General Dumitrache.

Prezentarea s-a axat în mod substanțial doar pe prima variantă, avantajele comune realizării drumului de legătură fiind prezentate ca și cum ar fi valabile doar pentru prima variantă. Pentru minimalizarea faptului că indicele de poluare globală a fost evaluat ca fiind cel mai mare pentru această variantă (1,60), proiectantul a calculat un raport dintre indicele de poluare globală (IPG) și costurile estimate (VI), promovând ideea că alegerea trebuie să se bazeze pe acest raport. Dorim să subliniem faptul că acest indicator (VI/IPG) nu există în normativele de mediu, fiind introdus în mod arbitrar de proiectant.

Nu numai că s-a prezentat un proiect ce nu făcea subiectul discuției, raportul privind impactul asupra mediului elaborat de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice Cluj nu a fost prezentat deloc. Conform acestui raport impactul minim asupra mediului reprezintă varianta a doua (tunelul), pe locul doi situându-se varianta a treia, iar cel mai nefavorabil ar fi prima variantă, care ar duce la defrișări masive în pădurea din Platoul Cornești în imediata vecinătate a Grădinii Zoologice.

În conformitate cu *Ordinul nr. 303/2002 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind stabilirea suprafețelor maxime care pot fi defrișate pentru realizarea obiectivelor prevăzute la art. 23 alin. 1 lit. b, c și d din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, republicată, modificată și completată prin Legea nr. 75/2002 elaborată pe baza Legii nr. 75/2002 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național* prevede că solicitantul defrișării trebuie să prezinte minimum 3 variante de amplasare, precum și un studiu elaborat de o unitate specializată prin care să se justifice alegerea variantei ce impune defrișarea. Reprezentantul Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice Cluj răspunzând la întrebări a confirmat în cadrul dezbaterii, că din punct de vedere al impactului asupra mediului înconjurător varianta cea mai favorabilă este cea a tunelului.

Nu s-a detaliat impactul asupra diversității biologice având în vedere că suprafața ce urmează a fi afectată constituie

habitatul mai multor specii de interes comunitar (cuprinse în anexa 3 și 4 a Legii nr. 462/2001 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice). Nu s-a arătat că se vor afecta chiar și prin defrișare arborete din Platoul Cornești care reprezintă rezervație de semințe pentru stejar, considerată resursă genetică de importanță națională.

Persoanele care au susținut varianta ce duce la afectarea pădurii au subliniat necesitatea realizării acestui drum pentru că ar reduce timpul necesar pentru deplasarea cu mașina din cartierul Tudor la Spitalul Nou. Au refuzat însă să răspundă la întrebarea: care dintre cele trei variante ar oferi cel mai rapid trafic?

Primăria Municipiului Târgu-Mureș a susținut această variantă arătând că au fost strânse 20.000 de semnături în favoarea lui. În realitate semnăturile au fost strânse, așa cum reiese din hărțile afișate în locurile de strângere a semnăturilor, pentru o a patra variantă și nicidecum pentru cea care trece prin spatele Grădinii Zoologice. Reprezentanții Primăriei au refuzat să răspundă la întrebarea privind neconcordanța dintre proiectul real (depus la Agenția de Protecție a Mediului spre avizare) și cel promovat pentru obținerea semnăturilor. Considerăm că acest demers reprezintă un fals menit să dezinformeze opinia publică târgumureșană asupra intențiilor reale ale Primăriei Municipiului Târgu-Mureș.

Domnul primar Dorin Florea a prezentat și aspecte noi care nu au figurat nici în proiectul depus la APM, nici în studiul de impact asupra mediului și nici în variantă promovată la strângerea semnăturilor:

- acest drum nu va avea caracter de centură, ci ar fi o stradă în intravilan;
- capătul drumului nu ar fi în zona Spitalului Județean, ci la un cartier de case ce se află în stadiu de proiect și care ar fi amplasat pe actualul poligon de tragere din Sîngeorgiu de Mureș;
- s-a negat că realizarea acestui drum ar afecta 12,8 ha de pădure (în contradicție cu cele prevăzute în proiect și publicate în anunțul Primăriei Târgu-Mureș), ci doar 3 hectare (de fapt calculele reale arată că cel puțin 4,6 ha de pădure ar trebuie să fie defrișate, fiind afectat practic toată pădurea prin intersectarea lui).

În aceste circumstanțe considerăm că titularul de proiect (Primăria Municipiului Târgu-Mureș) nu își mai susține cele prezentate în proiectul depus spre obținerea acordului de mediu, ci dorește să promoveze alte proiecte.

Prin urmare solicităm Agenției de Protecția Mediului Mureș, Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale și Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor să respingă cererea de scoatere a suprafeței de 12,8 ha din fondul forestier național și a acordului de mediu pentru acele variante pentru care nici nu s-a cerut studiu de impact de mediu și a variantelor care nu au impactul minim asupra mediului înconjurător.

18 martie 2004

Din activitățile Biroului pentru Drepturile Omului

Abuzuri ale polițiștilor soluționate „pe cale amiabilă”

Biroul pentru Drepturile Omului a constatat în multe cazuri în care abuzul a fost comis de polițiști o atitudine de favorizare a învinuitorilor și închiderea cercetării penale fără trimiterea lor în judecată. De multe ori victimele (în marea majoritate a cazurilor romi) sînt convinse să-și retragă plîngerile, după care, în contradicție cu prevederile legislației penale, ancheta nu se mai continuă.

În cazul B. doi polițiști au pătruns, fără mandat, în locuința lui K. L., au obligat persoanele care se aflau în locuință să se dezbrace, iar cînd soțul s-a opus ca soția sa tînără să fie dezbrăcată, toți au fost bătuti, între care și patru minori. S-au confiscat și banii găsiți asupra victimelor. Plîngerea a fost depusă încă în noiembrie 2001 de domnul B., tatăl unuia dintre minori. Ancheta penală nu a fost terminată în mai bine de trei ani, după care domnul B. a fost convins să-și retragă plîngerea în schimbul unei anumite sume.

După retragerea plîngerii, organele de cercetare penală (procurorii Parchetului de pe lîngă Judecătoria) au dat soluția neînceperii penale, deși conform **Codului penal**, art. 192 alin. 2 și 3 (violare de domiciliu în formă agravantă), în cazul în care fapta se săvârșește de două sau mai multe persoane împreună, în timpul nopții, împăcarea nu înlătură răspunderea penală. Situația este similară și pentru infracțiunea de tîlhărie (art. 211 C.p.) și de purtare abuzivă (art. 250 C.p.)

Accidente mortale de auto fără consecințe penale

În decursul anilor, Biroul pentru Drepturile Omului s-a confruntat cu mai multe cazuri în care rudele victimelor unor accidente auto au reclamat soluții de neînceperea urmăririi penale față de șoferii care au comis accidentul. În unele dintre aceste cazuri, prin sprijinul dat de Liga PRO EUROPA acestor rude, anchetele au fost, la urma urmei, finalizate. Ca și în cazul abuzurilor polițiștilor soluționate „pe cale amiabilă”, am constatat că în majoritatea cazurilor victimele erau romi.

În cazul C.F., accidentul s-a produs în iulie 2001. Două persoane care așteptau în stația de autobuz a unei comune apropiate de Sighișoara, au fost călcate de un camion. Șoferul a încercat să fugă de la locul faptei, fiind oprit de celelalte persoane care se aflau în stație. Rudele victimelor s-au interesat de repete ori la Poliția municipiului Sighișoara, primind răspunsul că ancheta este în curs. Văzînd că nu se finalizează ancheta, la începutul lunii februarie 2004 s-au prezentat la Biroul pentru Drepturile Omului. Am trimis scrisori la Poliția municipiului Sighișoara și la Inspectoratul de Poliție al județului Mureș pentru a afla motivele tergiversării anchetei. Conform răspunsului primit de la IPJ Mureș, Parchetul de pe lîngă Judecătoria Sighișoara a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului încă în iunie 2003 (la aproape doi ani după producerea accidentului), „apreciîndu-se că faptei îi lipsește unul dintre elementele constitutive ale infracțiunii”, sugerînd că accidentul nu s-ar fi comis din vinovăția șoferului. Această soluție vine în contradicție cu declarațiile de martori care au văzut evenimentul, totodată, prin încălcarea prevederilor **Codului de procedură penală**, nu s-a comunicat rudelor, care așteptau în continuare soluționarea cazului.

Cazul H.G.

H.G. a fost condamnat în anul 1991 la 12 ani închisoare pentru omor. Eliberîndu-se după ce a stat mai mult de 7 ani în închisoare, a obținut mai multe declarații de martori conform cărora nu el ar fi comis crima, ci o altă persoană, chiar care a depus declarații împotriva lui. A înaintat o cerere de revizuire către Tribunalul Mureș, care a fost refuzată fără audierea martorilor. La fel apelul și recursul. H.G. a înaintat o plîngere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru încălcarea dreptului de acces la justiție.

Lipsa unei „legi speciale” de aplicare a Legii 10/2001 încalcă dreptul la proprietate

Legea nr. 10 din 8 februarie 2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 prevede măsuri reparatorii pentru imobilele care nu pot fi restituite în natură. La trei ani de la intrarea în vigoare a acestei legi, persoanele care

au dreptul la măsuri reparatorii așteaptă degeaba să primească daunele corespunzătoare. Motivul: nu s-au elaborat normele care prevăd modalitățile de aplicare a măsurilor reparatorii.

În acele cauze în care foștii proprietari au cerut retrocedarea de mai bine de 6 ani, Liga PRO EUROPA a propus victimelor să se adreseze Curții Europene a Drepturilor Omului.

Discriminare rasială la Sibiu

Liga PRO EUROPA a depus o sesizare la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării privind o discriminare rasială care a avut loc la un bar din Sibiu, victima fiind un tînăr participant la Academia Inter-culturală Transsylvania. Tînărul a fost somat de personalul barului să părăsească locul, întrucît acolo nu sînt serviți „țigani”. Deși la plîngere au fost atașate 20 de declarații de martori, în patru luni CNCD nu a fost capabil să soluționeze cazul.

Liga PRO EUROPA de nenumărate ori a atras atenția autorităților competente că structura actuală a Consiliului nu face posibilă reala combatere a discriminării, fiind nevoie nu doar de un consiliu național, dar și de structuri județene.

Autoritățile în slujba cetățeanului

Cu ocazia conferinței de presă din 4 februarie 2004 a Ligii PRO EUROPA, am arătat că nu numai spațiul, dar nici programul Serviciului județean de evidență informatizată a persoanelor nu este conform cu nevoile cetățenilor. Ghișeele sînt deschise preponderent înainte de masă, cînd majoritatea oamenilor lucrează, între 16 și 32 de ore pe săptămînă.

Situația este similară și la alte autorități. Spre exemplu, la Primăria municipiului Tîrgu-Mureș orarul de primire a publicului este între ora 8 și 12, iar în două zile (marți și joi) între 14-16. Prin urmare, persoanele care lucrează într-un singur schimb, pentru soluționarea oricărei probleme, sînt obligate să lipsească de la locurile lor de muncă.

Considerăm că această atitudine moștenită din comunism a autorităților, cînd cetățenii trebuiau să se supună fără drept de apel autorităților, trebuie să se modifice. Solicităm ca toți conducătorii instituțiilor care oferă servicii publice să reanalizeze programele de primire a publicului în așa fel încît să elimine formarea cozilor și să permită soluționarea problemelor în afara orelor de serviciu. De asemenea, ghișeele de achitare a taxelor și impozitelor să aibă program prelungit în perioadele de vîrf.

Limitarea libertății de circulație a unor ziaristi

Sîmbăta, 28 februarie 2004, Bayer Zsolt, ziarist din Ungaria, încercînd să călătorească în România, a aflat că se află sub interdicție abia la frontieră, prin urmare nu-și poate continua drumul. Nu i s-a comunicat anterior această interdicție, și nici ulterior nu s-au furnizat explicații privind motivele interdicției. Autoritățile din România, contactate de ziaristi, au afirmat că motivele interdicției reprezintă informație clasificată, prin urmare nu se comunică.

Situația este similară cu cea a ziaristilor Victor Roncea, reporter al cotidianului Ziua și Ion Beldeanu, scriitor și ziarist la săptămînalul Bucovina Culturală, cărora li s-a refuzat în 2003 intrarea în Ucraina, în mod similar, fără nici o explicație.

Considerăm că această practică contravine principiului libertății de circulație, impunînd o interdicție care, nemotivată, permite orice abuz din partea autorităților.

Continuă cultul unor personalități istorice și culturale condamnate pentru crime împotriva umanității

În conformitate cu prevederile **Ordonanței de urgență 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii**, promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unei infracțiuni contra păcii și omenirii, se pedepsește cu închisoare. Ordonanța definește această categorie de persoane: „prin persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii se înțelege orice persoană condamnată definitiv de o instanță judecătorească română sau străină pentru una sau mai multe

infracțiuni contra păcii și omenirii, precum și orice persoană condamnată de o instanță penală internațională pentru crime de război sau crime contra umanității”.

Prin urmare, cultul public al persoanei lui Wass Albert intră sub incidența acestei ordonanțe. În cazul citirii operelor literare ale lui Wass Albert organele de cercetare penală s-au și autosesizat cu promptitudine maximă, deși nu este clar dacă maratonul de lectură s-a petrecut în spațiu privat sau public. Este de neînțeles de ce autoritățile nu se autosesizează și în alte cazuri, când se promovează cultul lui Ion Antonescu, când se neagă Holocaustul, când se promovează o ideologie fascistă, rasistă, xenofobă de organizații gen Noua Dreaptă sau Mișcarea Legionară. În astfel de situații autoritățile nu numai că nu se autosesizează, dar și dacă sînt sesizate dau soluții de neînceperea urmării penale. Această practică este una discriminatorie, care dovedește că procuratura acționează la comandă politică.

Cu această ocazie atragem din nou atenția opiniei publice asupra ilegalității existente datorită nemodificării denumirii bulevardului Ion Antonescu. Ordinul Prefecturii județului Mureș privind demontarea tăblițelor indicatoare de străzi cu această denumire (din mai 2003) este doar o măsură superficială, consilierii locali fiind direct responsabili pentru continuarea încălcării prevederilor **OUG 31/2002**, deoarece denumirea de bulevard Ion Antonescu nu a încetat odată cu îndepărtarea tăblițelor.

Totodată, în spiritul respectării **OUG 31/2002**, solicităm ca Asociația Mareșal Ion Antonescu să nu beneficieze de contract de închiriere în spațiul public (Palatul Culturii este o instituție publică).

Restricții privind participarea organizațiilor minoritare la alegerile locale

Cu ocazia conferinței de presă din 4 februarie 2004 am prezentat punctul de vedere al Ligii PRO EUROPA asupra restricțiilor privind

participarea organizațiilor minoritare la alegerile locale. În cursul lunii februarie, în parteneriat cu alte organizații neguvernamentale (Institutul pentru Politici Publice, Fundația pentru o Societate Deschisă, Centrul de Resurse Juridice ș.a), Liga PRO EUROPA a protestat împotriva acestei practici printr-o scrisoare deschisă, totodată a trimis o scrisoare tustor senatorilor, prezentînd argumente împotriva restricției. Cu toate acestea, din informațiile pe care le deținem, prevederea discriminatorie s-a păstrat în proiectul de lege. Liga PRO EUROPA intenționează să sesizeze Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

Necesitatea organizării dezbaterilor publice privind proiectele de dezvoltare ale municipiului Tîrgu-Mureș

În conformitate cu prevederile legale (**Legea protecției mediului nr. 137/1995, Legea privind transparența decizională în administrația publică nr. 52/2003** și alte norme legislative), pentru proiecte de dezvoltare, în special în cazul celor cu impact ecologic, este nevoie de organizarea unor dezbateri publice. În cursul lunii februarie Primăria municipiului Tîrgu-Mureș a expus pe holul instituției planșe sumare privind unele proiecte de dezvoltare, fără însă să organizeze, în conformitate cu prevederile legale și hotărîrea consiliului local, reale dezbateri publice. Ulterior, printr-o campanie de dezinformare, Primăria dorește obținerea suportului unor cetățeni care nu au cunoștințe privind proiectele, încercînd astfel să stopeze organizarea dezbaterilor publice.

Considerăm că prevederile legale trebuie respectate inclusiv de autorități și solicităm în continuare organizarea dezbaterilor publice privind proiectele de dezvoltare ale municipiului Tîrgu-Mureș. Salutăm totodată inițiativele altor instituții publice cum este Consiliul Județean Mureș și Inspectoratul Județean pentru Protecția Mediului de organizații reale dezbateri publice, la care participă, cu drepturi egale de exprimare a argumentelor lor, și grupurile care se opun proiectelor enunțate.

BDO

Promovarea drepturilor minorităților *Centrul Intercultural*

La data de 25 martie 2004, a avut loc, în cadrul programului **Minorități în acțiune** (finanțat de Open Society Institute) și al **Săptămîinii Toleranței**, la București, masa rotundă cu teme: *Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare în context românesc și Necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial.*

Evenimentul, la care au fost invitați reprezentanți ai organizațiilor minorităților naționale, organizațiilor de drepturile omului, partidelor politice, Guvernului României, a fost structurat în trei sesiuni cu următoarele teme: *Prezentarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, Ratificarea de către România a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, Necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial.*

În cursul primei sesiuni, s-a subliniat importanța deosebită a **Cartei** care, în **Preambul**, subliniază „valoarea interculturalității și plurilingvismului”, considerînd că „dreptul de a practica o limbă regională sau minoritară în viața privată și publică reprezintă un drept imprescriptibil”, și că protecția și promovarea limbilor regionale „reprezintă o contribuție importantă la construirea Europei bazată pe principiile democrației și ale diversității culturale”.

Pînă în momentul de față, **Carta** fost ratificată de următoarele țări (în ordinea datei ratificării): Norvegia, Finlanda, Ungaria, Olanda, Croația, Liechtenstein, Elveția, Germania, Suedia, Danemarca, Slovenia, Austria, Regatul Unit, Spania, Slovacia, Armenia, Cipru.

România a semnat **Carta** încă la data de 17 iulie 1995, dar în interval de aproape nouă ani nu l-a ratificat. Conform Ministerului Afacerilor Externe, **Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare** este în curs de ratificare, iar reprezentanții Departamentului de Relații Interetnice au declarat că procedura de ratificare s-a împotmolit la nivelul organizațiilor minorităților din România, care întîrzie să specifice doleanțele privind modul de ratificare a **Cartei**.

La sesiunea a doua, participanții au dezbătut prioritățile și necesitățile privind ratificarea **Cartei**. S-au formulat două păreri aparent divergente: (1) **Carta** trebuie să devină un instrument de protecție a drepturilor minorităților sau (2) **Carta** trebuie să ofere o protecție pentru limbile/dialectele pe cale de dispariție. În final, s-a ajuns la concluzia că acest tratat internațional oferă garanții în ambele sensuri. Totodată reprezentantul Departamentului de Relații Interetnice, domnul subsecretar de stat Markó Attila a arătat că s-a

depășit faza în care minoritățile trebuie să-și prezinte opțiunile privind ratificarea, aceste opțiuni au fost incluse într-un material informativ trimis Consiliului European. Întrucît în acest material s-a propus ratificarea **Cartei** pentru 20 de limbi pe tot teritoriul României, Consiliului European — anticipînd că o atare ratificare nu ar putea fi nicicum implementat — a arătat existența unor soluții mai viabile, și anume:

- pentru unele dintre limbile minoritare, **Carta** ar putea fi ratificată numai pentru acele regiuni unde limba respectivă este vorbită de un număr apreciabil de persoane;
- pentru limbile care sînt vorbite de un număr mai restrîns de persoane, ar putea fi aplicate prevederile din Partea a II-a a **Cartei**, conform căruia România trebuie să-și întemeieze politica, legislația și practica pe obiectivele și principiile prevăzute de **Cartă**, dar fără luarea unor măsuri speciale.

În ultima sesiune s-a arătat că în decembrie 1996 în cadrul Guvernului României de atunci a fost desemnat un ministru delegat pentru minoritățile naționale și au fost create structurile instituționale adecvate, subordonate acestui ministru (Departamentul pentru Minoritățile Naționale, Oficiul pentru Integrarea Romilor). Noul Guvern al României a considerat că nu este necesară reprezentarea intereselor minorităților naționale din România la acest înalt nivel, astfel că din noiembrie 2000 a fost desființat statutul de ministru delegat pentru minoritățile naționale, subordonînd structurile existente, conduse de subsecretari de stat, Ministerului Informațiilor Publice. În urma desființării acestui minister, Departamentul pentru Relații Interetnice și Oficiul Național pentru Romi (conform noilor denumiri) au fost subordonate Secretariatului General al Guvernului României, iar din noiembrie 2003 la conducerea departamentului a fost numit un secretar de stat.

Participanții, considerînd că într-o țară cu 20 de minorități naționale recunoscute care reprezintă peste 10% din populația țării este important ca interesele minorităților naționale să fie reprezentate în politica guvernamentală la nivelul cuvenit, de o persoană din rîndul minorităților, cu rang de ministru, membru al Guvernului și participînd la ședințele acestuia, cu toată autoritatea funcției sale.

Cazuri de încălcare a drepturilor omului

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
tergiversează soluționarea unor cazuri

Tentativă de discreditare
a organizațiilor de drepturile omului

Liga PRO EUROPA a depus o primă sesizare la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării încă la data de 3 decembrie 2003. Au trecut patru luni, și în afara faptului că s-a înregistrat cazul, nu am primit nici o informare privind soluționarea lui. Nici măcar nu au fost contactați martorii evenimentului în cursul căruia unui student de etnie romă nu i s-a permis să intre într-un local. Întrucât legislația privind regimul juridic al contravențiilor prevede că „aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei”, astfel de tergiversări pot avea efectul de a nu se mai putea aplica contravenția.

O acțiune de succes a organizațiilor neguvernamentale

La conferința de presă a Ligii PRO EUROPA din 4 februarie 2004, am atras atenția opiniei publice asupra unor probleme existente la Serviciului județean de evidență informatizată a persoanelor. Între altele am considerat că este nevoie și de garantarea accesului persoanelor cu dizabilități. În următoarele zile, prin parteneriatul realizat între mai multe organizații neguvernamentale, cu logistica oferită de Fundația Alpha Transilvană, s-a formulat o petiție prin care s-a cerut realizarea unor rampe pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. În afară de cele două organizații menționate, petiția a mai fost semnată de Outward Bound, Fundația RheumCare, Asociația Pro Biciclo Urbo, Fundația Măini Dibace, Asociația Handicapaților Locomotorii Mureș.

În urma acestei acțiuni, Serviciului județean de evidență informatizată a persoanelor a dat dovadă de receptivitate, astfel au fost montate rampe mobile pe scara de acces la etaj.

Sperăm că și alte autorități vor arăta un interes față de cetățeni, asigurând un program adecvat pentru primirea publicului și garantând accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile publice.

De repetate ori, în special în perioada 1992-1996, au fost formulate critici la adresa organizațiilor neguvernamentale, ele fiind acuzate, spre exemplu, de trafic de mașini. În aceste condiții a fost deosebit de greu ca organizațiile neguvernamentale să-și construiască o imagine corectă în opinia publică. Prin urmare, organizațiile care desfășoară activități de reală utilitate publică, fie că posedă acest titlu, fie că nu, nu pot trece cu vederea faptul că unele organizații, prin nerespectarea unor standarde etice, pot discredita întregul sector neguvernamental.

V. J. s-a prezentat la Biroul pentru Drepturile Omului al Ligii PRO EUROPA arătând că Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului (OADO), care a dobândit statutul de utilitate publică încă în noiembrie 2000, a perceput o taxă de 3 milioane lei pentru întocmirea unui dosar la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În plus, i s-a refuzat ulterior acordarea oricărei informații cu privire la situația cazului său. În aceste zile V. J. a primit soluția definitivă a Curții, prin care i s-a respins plângerea.

Considerăm că activitatea cu scop oneros a unei organizații care-și arogă titulatura de „drepturile omului” aruncă o umbră asupra tuturor organizațiilor de acest tip, în special dacă organizația respectivă se bucură de o neobișnuită mediatizare (fiind singura organizație de drepturile omului care a primit spațiu de emisie printr-un program săptămânal pe canalul public de televiziune).

Dorim să arătăm că atât Liga PRO EUROPA, cât și alte organizații de drepturile omului din țară, care promovează respectarea drepturilor omului, își oferă serviciile în mod gratuit, finanțând, la nevoie, onorariile avocaților sau chiar și cele legate de cheltuieli poștale.

4 aprilie 2004

Ministerul Administrației și Internelor

Către,
Liga Pro Europa

În referire la scrisoarea dvs. adresată ministrului administrației și internelor, domnul Ioan Rus, am plăcerea să vă comunic următoarele:

Clădirea situată în municipiul Târgu-Mureș, str. Mihail Kogălniceanu nr. 14 în care funcționează Serviciul de Evidență Informatizată a Persoanei al Județului Mureș și Biroul de evidență informatizată a persoanei al municipiului Târgu Mureș, a fost construită înainte de anul 1900 și nu oferă spațiul corespunzător pentru prestarea unor servicii de calitate pentru cetățeni.

Având în vedere numărul mare de solicitări primite din partea cetățenilor, în vederea eliberării pașapoartelor, cărților de identitate, permiselor de conducere sau certificatelor de înmatriculare auto ale autovehiculelor, programul de lucru cu publicul a fost prelungit la toate activitățile specifice, iar la stabilirea acestuia s-a avut în vedere crearea posibilității de lucru cu publicul și după-amiază.

În prezent programul cu publicul pe linia biroului de pașapoarte însumează aproximativ 50 ore pe săptămână, 46 ore pe linie de evidență a populației și 53 ore pentru eliberarea permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare a autovehiculelor.

Pentru remedierea neajunsurilor prezentate de dvs., privind spațiul în care își desfășoară activitatea Serviciul de Evidență Informatizată a Persoanei al județului Mureș, vă comunicăm că, Direcția Generală de Evidență Informatizată a Persoanei în cooperare

cu Prefectura județului Mureș, a identificat o nouă locație, ce urmează a fi atribuită serviciului sus-menționat iar proiectul hotărârii Guvernului privind transferarea acesteia în administrarea Ministerului Administrației și Internelor, se află în procedura de avizare.

Pentru accesul persoanelor care prezintă deficiențe locomotorii au fost instalate rampe mobile, întrucât spațiul îngust destinat scăriilor, în cazul imobilului din str. Mihail Kogălniceanu nr. 14, nu permite construirea rampelor betonate.

De asemenea, au fost instalate rampe mobile și la cele șase birouri (formațiuni) de evidență informatizată a persoanei din județ, respectiv Sighișoara, Sovata, Tîrnăveni, Reghin, Luduș și Iernut.

În legătură cu modul de folosire a rampelor mobile au fost desemnați lucrători din cadrul formațiunilor care să ajute la deplasarea acestor persoane, fiind puse afișe în locuri vizibile, la intrarea în fiecare sediu.

Referitor la existența unor firme specializate în obținerea pașapoartelor, înmatriculărilor etc., în timp record, vă comunicăm că, aspectele semnalate urmează a face obiectul unor verificări aprofundate, iar în funcție de rezultatul acestora vor fi dispuse măsurile legale.

Vă asigurăm, în continuare, de disponibilitatea noastră pentru cooperare.

Cu deosebită stimă,
Ministru de stat
Ministerul Administrației și Internelor
Ioan Rus

Din activitățile Filialei Satu Mare a Ligii Pro Europa

La începutul lunii martie Liga Pro Europa, Filiala Satu Mare, Biroul pentru Drepturile Omului, avînd ca juristă pe doamna Tarța Ramona, a desfășurat prin mass-media sătmăreană o puternică campanie de popularizare în rîndul cetățenilor a serviciilor de care aceștia beneficiază apelînd la noi. Această campanie a avut ca rezultat o mai mare afinență de cetățeni care au beneficiat de consultanță juridică. Numărul acestora, precum și soluțiile aflate la plîngerile lor au fost raportate de către d-na juristă d-lui Haller István de la Biroul de Drepturile Omului de la Târgu Mureș.

Începînd cu data de 10.03.2004 LPE Satu mare a demarat un curs de engleză sub conducerea prof. univ. Hadrázi Atilla, curs la care am invitat toate organizațiile neguvernamentale din oraș. Inițiativei noastre au răspuns 6 organizații prin participarea a 18 persoane. Cursurile denumite generic „Clubul de engleză” se țin săptămînal, în fiecare miercuri de la 18,00 la 20,00. Este de remarcat entuziasmul cu care membrii organizațiilor au salutat această idee care vine să ușureze munca lor în redactarea proiectelor și în comunicarea cu finanțatorii și partenerii din exterior. Totodată, aceste întîlniri întăresc legătura dintre organizații, prilejuiesc cunoașterea reciprocă, toate acestea în avantajul atît al membrilor, cît și al comunității.

A doua jumătate a lunii martie s-a remarcat prin întîlnirile pe care echipa de proiect a Ligii le-a avut cu elevii și cu cadrele didactice care participă la elaborarea celor două volume de „Povestiri și legende din Euroregiunea Carpatică”, volume care urmează a fi publicate în limba germană și ucraineană.

Ultima săptămîină a lunii martie a fost marcată de derularea proiectului „Oul de Paști”, condus de educatoarele de la Grădinița Voinicelul Satu Mare, secția maghiară și română, sub patronarea LPE Satu Mare. Proiectul s-a derulat cu copiii de la ambele secții și a constat în pregătirea în comun a Sărbătorilor de Paști, prin comasarea grupelor și conducerea activităților alternativ, în cele două limbi. Aceste activități au contribuit la cunoașterea datinilor și obiceiurilor, la educarea încrederii și toleranței față de cei alături de care trăim. Succesul a fost cu atît mai mare cu cît și părinții au manifestat interes și implicare în activități. Reușita acestei experiențe ne dă siguranță în organizarea acțiunilor comune viitoare cu preșcolarii, avînd în vedere tocmai deschiderea și lipsa de prejudecăți cu care copiii se apropie unii de alții.

În data de 16 aprilie a avut loc Seminarul cu tema „Libertatea de expresie” organizat d-na Laura Iancu, co-președintă a LPE Satu Mare în colaborare cu d-nul Haller István, LPE Târgu Mureș. La această activitate au participat pe de o parte, juriști și procurori de marcă din județul nostru și din Baia Mare, iar pe de altă parte, reprezentanții mass-media din Satu Mare, respectiv 5 ziare, Radio Transilvania și TV Nord Vest, posturi locale de televiziune și radio. La seminar au participat 25 de persoane și s-au dezbătut probleme de legislație (Normele metodologice de

aplicare a Legii nr. 554/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, Constituția României și alte acte normative), cu trimeri la exemple concrete. Discuțiile care au urmat între reprezentanții legii și mass-media au scos la iveală faptul că există încă numeroase disfuncții legate de libertatea exprimării, libertatea presei și au pus bazele unei mai bune colaborări viitoare.

În data de 22 aprilie d-na Toth Mariana a participat la Cursul de Management al voluntarilor organizat de Centrul de Voluntariat Caritas Satu Mare. Avînd în vedere că organizația din Satu Mare este susținută de voluntari, cursul ne-a fost de un real folos.

De asemenea, în data de 29 aprilie am participat la Ceremonia de Inaugurare organizată de Comisariatul pentru Societatea Civilă, Filiala Satu Mare. Întîlnirea ne-a prilejuit cunoașterea statutului și a ideilor CSC și, implicit, discuții privind conlucrarea cu toate forțele care servesc intereselor cetățenilor.

Mariana Toth

Noi intrări în Biblioteca LPE

Balaye G., Marian L, Tripon A.: *Performanță prin formare continuă*, Editura Univ. Petru Maior, 2003

Dobos Ferenc: *Az autonóm lét kihívásai*, Editura Osiris, Budapesta, 2001

Luminița Mihai Cioabă: *Țara pierdută*, Editura Etape, Sibiu, 2002

Banatica. Beiträge zur deutschen Kultur: *Nation der Ethnien? Wege und Irrwege* 4/1196

Monica Robotin, Levente Salat (eds): *A new balance: Democracy and minorities in post-communist Europe*, LGI/OSI, 2003

Lucian Nastasă, Levente Salat (eds.): *Maghiarii din România și etica minoritară (1920-1940)*, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2003

Ioaneta Vintileanu, Gábor Ádám: *Poliția și comunitățile multiculturale din România. Prevenirea și gestionarea conflictelor la nivelul comunităților multiculturale*, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj, 2003

*** *Controlul parlamentar al sectorului de securitate. Principii, mecanisme și practici*, Centrul pentru Controlul Democratic al Forțelor Armate, Geneva, 2003

ALIANȚĂ ÎNTRE RAȚIUNE, LIBERTATE ȘI ISTORIE

Între 29 februarie și 6 martie a avut loc la Cluj și Odorheiul Secuiesc cea de-a doua sesiune a Academiei Interculturale Transsylvania, ediția a VI-a. Programul propus a fost respectat în proporție de 96% iar participarea studenților a fost de 95%. Cursurile au fost interactive în cea mai mare parte.

Pluriculturalitatea — caracteristică ireversibilă a societăților europene constituie premisa necesară și suficientă realizării educației interculturale în adevăratul sens al noțiunii. Scopul esențial al educației interculturale este printre altele de a conștientiza individul de comunitatea sau comunitățile născute de culturi specifice în care sau lângă care viețuiește.

Internaționalizarea economică a creat drept „antidot” în imaginarul colectiv o reîntărire a referinței etnice (apartenență etnică sau lingvistică) sau teritorial - regională. Transilvania ca spațiu multicultural trebuie să-și găsească echilibrul just între diversitatea culturală și coeziunea socială. Naționalismul, care a forțat uniformizarea, nu a făcut decât să creeze sau să alimenteze prejudecăți sau stereotipii.

Discursul naționalist, modelat mai mult sau mai puțin profesionist pentru a ascunde penuria de propuneri electorale, a întărit și dezvoltat o pleiadă de așa-zise —pericole venite, cum altfel, din sînul comunității maghiare, minoritatea etnică cea mai numeroasă și bine preservată.

Familiarizarea unui grup de 20 de tineri intelectuali (studenții Academiei Interculturale Transsylvania) cu istoria, culturală și civilizația comunităților maghiare ardelenne constituie, pe lângă un demers de educație interculturală și un veritabil studiu pilot. Dialogul deschis între participanți și

referenți dar mai ales trăirea directă, contactul nemijlocit cu „maghiarul de rînd” fie el profesor, funcționar public sau tînăr în discotecă au avut darul să topească și distanța socială și zăpada grea secuiescă. De altfel, cei 19 participanți au apreciat că cele 6 zile ale sesiunii i-a ajutat să:

- înțeleg anumite aspecte legate de comunitatea maghiară: 56,25%
- aflu multe lucruri noi: 18,75%
- aflu mai multe lucruri despre care știam cîte ceva: 12,75%
- cunosc comunitatea maghiară: 12,75%
- aflu cum este să fii maghiar în România: 6,25%

Experiența de cunoaștere a fost una bilaterală, odorheiienii avînd și ei posibilitatea experimentării unui dialog

deschis cu *celălalt*: „Mă bucur ca ați ajuns bine acasă, dar să știți că îi lipsiți foarte mult Odorheiului. Păcat că n-ați mai stat măcar încă o săptămînă. Sper că veți reveni în vacanță sau vara.” (Eva, Odorheiul Secuiesc)

Și în afară de asta au dus cu ei prin Ardeal sau dincolo de Carpați (la Craiova, Vilcea, Iași, Pitești etc) mesajul — pe cît de simplu pe atît de eficace: se poate cumpăra pîine la Odorheiul Secuiesc.

(L.A.)

PROGRAMUL SESIUNII A II-A • MODULUL MAGHIAR

29 februarie 2004

Ce este regionalizarea? - Kolombán Gábor

1 martie 2004

Atelier: Atelier: „Ștefan cel Mare (la 1883) pretextul unui scandal politic internațional?” - Liviu Brătescu
 Evoluția demografică a comunităților maghiare - Veres Valér
 Pagini de literatură maghiară ardelenă - Visky András
 Caracteristicile muzicii maghiare - Angi István
 Multiculturalismul liberal - Salat Levente

2 martie 2004

Diferențe române —maghiar din perspectiva tipologiei culturale - Szilágyi N. Sándor
 Caracteristicile filosofiei maghiare - Ungváry Zrínyi Imre
 Tipuri de comunități maghiare: csángó - Tánzos Vilmos
 Elemente de etnografie și folclor - Pozsony Ferenc
 Tipuri de comunități maghiare: secuii - Horváth István

3 martie 2004

Excursie de studiu: Cluj — Turda — Corund — Lupeni — Odorhei

4 martie

Aspecte din istoria comunităților maghiare - Hermann Gusztáv Mihály

Atelier: Porțile secuiești - Prunel Katalin
 Biserica Reformată - Bekó István
 Biserica Unitariană - Kedei Mózes
 Atelier: Dans popular maghiar - Botha Loránt

5 martie 2004

Întîlnire cu primarul orașului Odorhei Secuiesc - Szász Jenő
 Români din secuime: vizită la Liceul Marin Preda - Buzás Georgeta
 Vizitarea orașului - Szávuj Éva
 Forme de organizare a comunității maghiare după 1989: UDMR - Ráduly Róbert

6 martie 2004

Atelier: Inițiere în limba maghiară - Maiorciac Josef, Szalai Katalin
 Evaluarea programului. Discuție despre Caietele Academiei Interculturale Transsylvania - Laura Ardelean

Comunicat de presă

Liga Pro Europa își manifestă îngrijorarea față de menținerea calomniei prin presă în Codul penal și cere Parlamentului României, Ministerului Justiției și Președenției să depună toate eforturile pentru dezincriminarea definitivă a calomniei prin presă, care trebuie tratată, ca toate formele de calomnie, cu mijloacele Codului civil.

Subliniem că, după avertismentele severe ale Parlamentului European privind nerespectarea independenței mass media, menținerea calomniei în Codul penal va atrage după sine noi critici din partea Comisiei Europene. Într-un an electoral libertatea de expresie a presei este crucială pentru caracterul liber și transparent al alegerilor.

Liga Pro Europa reiterează că, prevederile referitoare la numărul membrilor necesari, din cadrul unei minorități naționale, pentru participarea la procesul electoral așa cum apare în articolul 7 din Legea pentru alegerea autorităților administrației locale (nr. 67/2004) încalcă grav principiul libertății de asociere garantat de Constituție tuturor cetățenilor României și constituie o nouă violare a criteriilor politice de aderare a României la UE. Deplângem faptul că, în ciuda avertismentelor societății civile, președintele României a promulgat această lege ce conține prevederi anticonstituționale.

Cerem partidelor democratice din Parlament să inițieze de îndată amendarea legii.

Consiliul de Coordonare
al Ligii Pro Europa

Târgu-Mureș la 7 aprilie 2004

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuropa.ro

Liga PRO EUROPA Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSIKY Boldizsár

540049 Târgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. 1H, CP: 1-

154

Tel/fax: +40-(0)265-250182; 250183, e-mail:

office@proeuropa.ro

CONTENTS:

Pg. 1: Love of homeland like a football play – reflection on the different interpretation of patriotism, with an accent on the Romanian and American way of understanding it.

Pg. 2: A Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in March – April 2004.

Pg. 3, 4: The cosmic shame of humanity – speech delivered on the occasion of the commemoration of 60 years from the deportation of Jews from the city of Târgu-Mureș, at the "Holocaust on the present territory of Romania" symposium.

Pg. 5: Tolerance? – short analyses of the different acception of the „tolerance”, from the ideal Kantian ethics (unlimited tolerance) to extremism; The program of the week of Tolerance.

Pg. 6: The position of the Pro Europa League regarding the projects of building a connection road between Tudor Vladimirescu neighbourhood and the Municipal Hospital

Pg. 7-8: From the activities of the Human Rights Office – presentation of the activities of the Human Rights Office in March, the cases that have been analyzed; Promoting minority rights – short description of the seminar on the European Charter of Minority or Regional Languages, organised by PEL in the framework of the Minority.

Pg. 9: Cases of human rights abuses – presentation of the activities of the Human Rights Office in April, and short description of some human rights abuses that have been analyzed by the Office; Answer from the Ministry of Administration and Home Affairs on a petition sent by the PEL and other local NGOs.

Pg. 10: From the activities of the Satu Mare Branch – short description of the activities organised during March and April by the Satu Mare Branch, among them: courses of english language, Easter customs etc.; New entries in the PEL's library.

Pg. 11: Alliance among reason, freedom and history – about the experiences in the Hungarian community from Szeklerland of a group of young intellectuals from all over Romania; Program of the second session of the Transsylvanian Intercultural Academy.

Pg. 12: Press release – regarding the positions of PEL on the recent modification of the Romanian Penal Code.

Responsabil de număr: KACSO Judit-Andrea

Multipliat la **MEDIAPRINT**

PRO EUROPA este publicată cu sprijinul

Fundației Heinrich Böll (Germania) și Charles St. Mott (SUA)